

PLAMENY.

Konečně, konečně . . .

Konečně bylo slyšeti první zelinářský vozík, jedoucí do trhu.

Slečna Augusta tiše zaúpěla; to byla nekonečná noc; vytrvalé údery kladiva v hlavě, jež jí nedaly usnout, sny, které jí roztrhávaly zornice, tělo se upékalo a ve vyvadlém mase prsů obracel se a vrtal nůž . . .

Ano . . . jen ten poslední sen by ráda ještě dosnila!

Usedla na posteli a objala kolena; tma zjasněla šedozeleným jitřním světlem, nábytek osiřele, studeně čišel z procitajícího šera jako kusy ledu. Takový sen! Takový sen!

— Jde tedy nějakou alejí, osykovou asi, neboť to nad její hlavou nevrle šelestí. Zdá se jí vlastně, že odněkud utekla. Naplivali jí tam do tváře nebo něco podobného; jedna nadávka utkvěla jí v uších: stará panna. A nyní tedy utíká, v hrdle jí puká zavytí stlučeného psa a v lebce vaří se slzy. Má jen tenkou, sešlou mantilu; je skuhravý vítr, zima jí leze mezi žebra a po páteři. Mraky po nebi plazí se velmi nízko, cítí je téměř na hlavě; jsou podobny převalujícím se sivým dědkům, kteří na ni cynicky vystrkují zadky. Ale jeden

z mraků podobá se loďce, vpředu má hrot a letí přímo proti jejímu čelu. Sehnula se až k zemi a mrak ji přeletěl . . . U aleje stojí schátralá barabizna; ví to, tady bydlí pohodný. Na plotě suší se psí kůže, tyčky v plotě větrem ťukají; přes špinavý dvorek, pokrytý jako svrabem, vleče se spářený párek psa s čubou. Cítí, že se jí oči nějak mlsně vypoulily a bradavky prsů přihrotily se v jehly. Pojednou cítí, někdo jí položil ruku na rameno; stojí za ní, ale ona se bojí ohlédnout. Nějaká hrůza vypila jí morek z kostí, mozek přilepil se k temeni a vysychá. Má teď úplně vyprázdňenu a strašně lehkou hlavu, tak že jí vítr kymácí jak balónkem, a otočí ji posléze tak, že spatří toho, jenž stojí za ní. Je to kostlivec v mužském, salonním šatě, v póse starého promenádního lva, nabízejícího se k doprovodu; prázdné oční důlky na ni útočí jak oči gentlemana-bandity, bezzubé čelisti chystají se vyskuhrati nějakou kluzkou galantnost; v pravé ruce nese malý vak. Cítí, že jí hrůza přeřala všechny žíly a jazyk jí umřel v ústech; kdyby teď mohla vzkřiknout, jistě by jí srdce vyskočilo ústy . . . Ku podivu však, stává se najednou docela klidnou; prohlíží si pána s bezpečnou, vřelou důvěrností. Nu, nemůže mít každý maso na kostech, to

je přece jisté. Takovéhle prazvláštní myšlenky ji napadají. I smích ji náhle přepadá, je to takový komický patron, tento pán, docela úslužně šoupá nohama a podobá se velice muži, který projektuje nějakou navečerní galantnost. A ona se posléze přistihuje i při koketním úsměvu. Jde, a pán stále vedle ní. Sešli již s aleje, kráčejí nyní mezi poli, a všechna pole jeden vlčí mák; jako malí rozpustilí kluci křičí vlčí máky. A před nimi na obzoru stojí olověný vrch, po jeho svahu tekou karmínové pramínky, roztékají se po nebi a po zemi, přibývá jich a dosahují až k nim, co okamžik jest jim některý z nich překročit, by byli hned opět zaskočeni druhým, a je to, jakoby je někdo omotával karmínovou sítí o okách stále hustších. Je to veselé, hrozně veselé, a tu napadá jí písnička, jak ji jednou slyšela od vojáků, hej šup, hej šup, písnička silná a štiplavá, jak tabák a pot mnoha mužů. Náhle pozoruje cosi úžasného; její podivný průvodčí otvírá cestou malý svůj vak, vynímá z něho živou, krásnou, mužskou hlavu a sňav se svých ramen lebku skeleta, zaměňuje ji onou živou, krásnou hlavou. Ale jí to nepřipadá nikterak strašlivým a hrůzným; sladká a vášnivá pohlazení vkrádají se v samet jejího masa, oční víčka cukají pod

opilými větríky krve a chřípí divočí. A jeho krásná hlava hledí na ni s láskou, světelné hroty knírů přivádějí téměř v šílenství rozechvěné konečky jejích prstů, a prudký oblouček jeho rtů napíná se chtivým šepotem až u jejího ucha: „To pro vás, pro vás, slečno Augusto. Pro vaši rozkoš a vaše štěstí jsem přišel; neboť jsem viděl váš hlad a vaši žízeň...“ Otevřela se a rozzela všecka červenými ranami úst, srdce a pohlaví. I karmínový příboj stoupá, je to divoké a je to veselé, je to výlet s nejbláznivějším dobrodružstvím, a je to ještě veselejší, když si musíš podkasat sukni. Ach, rytíři příliš zdlouhavý, který nyní kráčíte za mnou, lze si už podkasati sukni rozpustileji? Lze posléze padati odevzdaněji na znak v pole vlčího máku, byste mne tu objal v plápolu, jak na hořícím lůžku? Cítí to ještě nyní, jak se zvracela, klesala a zotvírala všecka žadonícím výkřikem, jak čekala, ach, jak čekala! Ale — pak nic. Pak už nic! Její rozpřáhnutá ramena neobjala ničeho. Někdo odchází. Sehnutá jeho záda roztřásá chechtot, na špičatých ramenou kývá se hlava skeleta. — —

Takový strašný sen! A ten výkřik na konci, ten výkřik...!

Ještě teď je v ní všechno zpřetrháno.

Aspoň ve snu kdyby to byla žila; aspoň

upír kdyby byl nasytil její hlad. Její panenství . . .

Její pětatřicetileté panenství, chachacha . . .

— Antikvariát. Přejete si, slečno? Aspoň pět haléřů dáte mi za to?

— Nemožno, slečno, nemožno! Je to věc úplně vyšlá z oběhu, rozumějte mi, z oběhu.

— Smím to zde aspoň zdarma nechat? —

— Nemožno. Považte přece, slečno, že náš obchod není — hnojiště . . . —

Přirazila objatými lokty kolena až ke bradě; lopatky trčí pod její košilí jak dvě zařatých pěstí, obličej je zadrhnut zoufalstvím v odporový uzel sešklebených vrásek.

— Je tomu asi patnáct let . . . —

To je tak strašně, strašně dávno.

Ano, tenkrát žila jedna slečinka. Bylo jí dvacet let a nemyslila na to, že možno žebrati v antikvariátu.

Takhle, takhle žebrati; když maso puká jak pláty v plamenech zčervenalého plechu.

Když rozpálené břicho vystřeluje plameny, v klínu vaří se olovo, bradavky prsů pukají jak hroznová zrna a nohy a ruce tetelí se jak úpěnlivé volání . . .

Nepochybně jsou to velmi neslušné myšlenky, které v takových chvílích ryjí v hlavě jak v červivém ovoci; nepochybně?

Slečna Augusta sesunula se s postele, její bosé nohy zapleskaly o podlahu; žvanec košile ji činil ještě ubožší; byla jak starý, špinavý holub. Shrbena, hledala něco v prádelníku. Několik knih vyhledala, několik sešitů, a odnesla si je do postele; ty věci vypadaly velmi podezřele. Svinuta v klubko, počala na nich mlsati; slepila téměř oči s některými stránkami. Ten, onen odstavec v knihách byl zatržen tužkou; to byla dráždivá sousta, která procházela tělo elektrickými smyky. Také tu byly knížky o hygieně s velmi mravnými a seriousními tendencemi, a v nich byli velmi hezounké ilustrace. I ceníky tu byly, ceníky závodů s delikátními prostředky a v nich byly ještě hezčí obrázky ... Potila se nějakým neviditelným potem a obličej se sešklebil téměř v tvar ženského pohlaví, které mělo však úpěnlivé oči a klnoucí ústa.

Knihy zůstaly rozhozeny po posteli, některé spadly na zemi; už se do nich nedívala. Ležela na zádech s vyvrácenou hlavou, oči skelně vzepřeny o strop; chvilkami naježily se jí prsty rukou a nehty přibližovaly se potměšile k prsům ...

Zablábolila:

— Sto krásných mužů, sto krásných mužů —!

Po chvílce:

— Ano, vás poznávám. Bydlila jsem v druhém poschodí a čekala jsem na vás; ale vy jste zatím svedl služku v přízemí. I onoho pána poznávám. Spokojil se tím, že mi líbal rukavičku, díval se na mě jako na hostii, kterou pozřítí není hoden; a ze své měsíční gáže dával vždy stranou jistou částku, za kterou si kupoval půlhodinové lásky někde tam dole u děvčátek . . . Všechny vás znám; i toho posledního. Měl skutečně vážné úmysly. A poctivou, blbou tvář měl. A nabízel mi upřímně manželství jako věc, která je nutná, chceme-li s klidným svědomím spát na jedné posteli . . . Snad jsem se trochu ošklivě zasmála a dobrý muž uraženě odešel.

Sedla si opět a objala lokty kolena.

— Plívám po vás, plívám . . . ale kdybyste teď přišli, kdybyste teď přišli . . ! To, že jsem už teď zvíře . . . —

A opakovala to několikrát, obličej jí při tom zhrubl.

— Zvíře, zvíře, zvíře . . . —

— Zvíře je nyní slečna Augusta, zvíře, nevěříte? Povím vám o ní příběh, velmi hezkou, pestrou věc. Posluhovačka včera odešla a slečna Augusta sedí sama v pokoji. Někdo zvoní a ona vyjde ven. Stojí tam mladý muž,

vandrovní, je bez práce a žebrá; takoví lidé se vyhánějí od prahu, neboť jsou ještě mladí a mohou pracovat. Mladý muž hledí velmi pokorně a z jeho šatu páchne čímsi, jako zkyslou polévkou. Slečna Augusta váhá; snad neví, má-li neb nemá dáti almužnu, takový to činí dojem. „Mohl byste si něco vydělati,“ řekne potom, a chasníček horlivě přitaká. Zavede jej do pokoje a ukáže na těžkou skříň. „Nutno ji odstaviti, sama toho nesvedu,“ řekne. Odstavují skříň. Položí při tom jako náhodou svou ruku na jeho. „Ach, to je vaše ruka,“ zasměje se pak zaschle, „pletu se vám, ale ráda bych vám přece pomohla.“ Pak je skříň odstavena a slečna Augusta asi neví, co nyní. „Ne,“ řekne, „nepůjde to tak, jak jsem myslela, musíme skříň opět přistaviti.“ Cítí mužův pot. Náhle vykřikne: „Pavouk!“ Jeví opravdové zděšení; pavouk tu byl asi za skříní a nyní jí spadl do živůtku. Je pochopitelné, že se chce té neřesti ihned zbaviti, považte jen, pavouk! „Musíte se nyní dívati jinam,“ řekne muži. Muž je shovívavý, hledí jistě jinam, a nevěda asi ničeho lepšího, odkašlává. „Jsem tu s vámi sama, měla bych asi nechat pavouka pavoukem,“ řekne opět slečna Augusta. Vzduch mezi ní a mužem zůstává tůž, není v něm žádného pohybu,

který by směřoval k ní. Tu řekne slečna Augusta: „Nestyda pavouk, nyní mi sklouzl ještě níže. Teď se však už dokonce nesmíte ohlednouti . . . protože . . . protože . . .“ Muž odkašlá nyní silněji. „Dostanu něco vod tej skříně a půjdu,“ řekne drsně. Slečna Augusta spustí sukně, je náhle velmi zděšena a hledá dlouho marně tobolku. „Nechají to, nemusejí mi nic dávat,“ řekne muž opět, již mírněji, a jde. —

Přepadá jí checht, zlý checht nad touto včerejší příhodou. Náhle však přestává se smáti.

Připomíná si onoho muže. Jeho odkašlávání. Pohled, s kterým odcházel.

Byla tu s ním sama. Mohl ji zabít, uškrtit, její vlastní košili nacpati jí do úst.

Odcházel s podivným pohledem. Přijde třeba po druhé. Zabije. Pro ni nebylo mužského náručí. Samec se na ni vrhne pouze, by zabil. Slyšela se již chroptěti v svěráku jeho rukou. Chroptěla již.

Úzkost v ní zavyla, jak vítr v opuštěných chodbách, oči se jí přilepily na mosaznou kliku ve dveřích; zdálo se jí, že se poněkud pohnula a klapla . . .

Nějaká modlitba jí zadrkotala mezi zuby; přistihla se při tom, jak sténá: Panno Maria, Panno Maria . . .

A když už úzkost přešla, zůstal jí v prsou ten sténavý tón.

— Panno Maria, Panno Maria —

Je velkou hříšnicí, jako zvíře leží tu před tváří Panny.

Jazyk jí zčernal od chlípných výkřiků, její prsy jsou jak číše naplněné pro opilce, celé její tělo je podobno ubrusu, politému vínem, celé její tělo je jako poskvrněno vyrážkou z nečistých žádostí.

A nahoře je připravena vlast pro sestry lilijí; jejich křídová těla budou tam plakati štěstím v ložnicích nebeského ženicha, jejich nedotknuté klíny budou kvésti a voněti jak trsy fialek.

A ona už je rozbitá loď. Jako námořní loupežníci, tak všechno toužilo v ní po orgiích, jako mořští loupežníci, těšící se na orgie, až přistanou ku břehu. Nepřistála ku břehu. Jen svým hladem a svou žízni hřešila. A loď už je rozbita. Na dřevě, shnilé, fosforeskující palubě klečí mořští loupežníci a modlí se k Panně...

— Panno Maria, Panno Maria —

Nějaká cestička zabělila se jí před očima a na jejím konci dvě hluboké, slzné oči sypaly mír do duší.

Ano, půjde ke zpovědi.

Bude žalovat na své tělo, vlající zpupně, jak rudý prapor hříchu; a tam v zповědnici umře tělo

Půjde pak domů, lehká jak stín stínu a nebude už cítiti tíži masa; na ňadrech rozestřené plátky lilijí, v hrdle roztavené stříbro mariánské písně, křídla na chodidlech, by se nedotýkala zemského bláta a očima sestry bude se dívati na muže.

Plakala do podušek slzy horké, jak kapky vosku.

Přišla posluhovačka a lekla se jejího bílého obličejce a velkých, somnambulních očí. Ale ona byla daleko, daleko . . .

Zpívala si potichu jednu mariánskou píseň, jak si ji pamatovala z mládí a rychle se strojila.

Pak šla . . .

Jitro vonělo jak malé, vykoupané děcko. Na prvním chodníku přidružilo se k ní slunce, také všechna zářící okna ji provázela a posléze v parku i všichni ptáci musili býti přítom s píšťálkami a zvonečky. Dva muži, kropící hadicí, sklenuli nad pažitem duhu. Kráčela, jak sňata s mučidel, ale sedm ran pod jejím šatem změnilo se v sedm růží.

A náhle z toho všeho jitřního světelného zlata, bohatě rozsypaného, vešla do kostela.

Mokval a čpěl jako hrob; světlo svic truchlilo, černé obrazy hrozily, z nahot anděličků olupovala se špína; na dlažbě temněly mokré skvrny rozšlapaného, starci a staženami vyházeného hlenu; v zasklených skříních na oltářích zubily se idiotní hlavičky, v červotočivých lavicích hekaly stíny, zachumlané v šátcích, a kroky ťukaly o dlažbu jak ve sklepe.

Šla kostelem a sklonila nízko hlavu.

U jedné zpovědnice klečela žena, znělo odtamtud ostrým šepotem. Narazila o tento zvuk. Stanula. Vnikalo to do ní prudkým jedem.

Bránila se tomu ještě. Marně. Šepot a přítmí, muž a žena! Rázem opět všecka řeřávéla. Rázem opět zaplápolal před očima obraz všech dvojic, unikajících v přítmí, by se tam za šepotu splétaly.

A ještě se bránila.

Pokusila se opět říci:

— Panno Maria, Panno Maria...! —

Ale její srdce bylo už vyprázdňenou nádobou; nebylo v ní už vonných mastí ani kajících slz.

Zavřela oči; zápasila, by tu opět stála a bělostně svítila nebeskou snoubenkou.

Konečně to opět přišlo.

Srdce se navršilo a slzy hrnuly se jí z očí.

Žena u zpovědnice vstala.
Jako ve snách přiklekla na její místo.
A se zavřenýma očima vrhla se na lože
z trnů.

Všechn skřek hladového a hříšného masa
vysténala tam do ucha zpovědníkova.

Pak konečně otevřela oči a čekala.

V křídovém obličejí čekaly vytřeštěné oči.
Nyní teprve viděla zpovědníka.

Hleděla na ni obyčejná mužská bestie, také
vyhladovělá; obyčejná mužská bestie. Vrhlo
ji to nazpět s výšin, kam ulétala.

Zpovědník jí dával už po třetí touž otázku;
byla to taková velmi neslušně formulovaná
otázka, kluzká slova této země, nikoliv ne-
beský zpěv, zaznívajcí shůry.

Jeho ústa se při tom vařila prudkým od-
dychováním.

Jakoby plivajíc mu do ucha, zašeptla:

— Dobytku —

A vstávajíc, ušklíbla se mu ještě do obličejí:

— Ty dobytek... já taky dobytek... —

Vypoulič na ni idiotně oči.

A ona šla...

... Pak si konečně uvědomila, že jde parkem.
Nějaká černá díra v ní zela, jak ohromná
ústa, rozevřená k pustému, jedovatému smíchu.

Údy jí schlíply jak špínou napité hadry.

Jen ta černá díra s pustým jedovatým smíchem v ní zela a krvavě kloktala.

Vlhký písek cest se pařil a omamoval hlavu. Šel tudy student, otevřenou knihu v ruce. Měl plavé vlasy a tváře ojíněné sametně mládím.

Když došel až k ní, zdvihl oči z knihy.

Vrhla naň provokující a nestydatý pohled nevěstky.

Pozorovala, že se za ní obrátil a sledoval ji. Připojil se k němu druhý student, slyšela je za sebou šuškatí a osmělovati se.

Zahryzla rty. Neměla už nestydatého pohledu nevěstky, zpokorněla krásným úžasem a vděčností. Nemyslila na nic ošklivého, cítila čistě; uváděla oba hochy do nejčistšího koutka svého srdce, nic nechtěla, než aby tam pobyli, zazářili a odešli. Chlapci, to bylo něco krásného a dalekého; louka s blatouchy, na níž uviješ dívčí věneček, první večerní hvězdička na nebi, o níž řekneš, že je tvoje. Cítila, že co nevidět bude plakat, a nepozorovala, že pohnutí činí její chůzi i postavu ubohou a směšnou.

— Taková ruina, vyprskl za ní náhle jeden z hochů.

— Ruina, ruinae, ruinae, ruinam, skláněl druhý.

Ohlédla se; propukli v smích a odcházeli jiným směrem.

Slzy, které již již chtěly téci, zůstaly nyní kamenem vězeti v hrdle.

Opakovala si zvolna: — Taková ruina, taková ruina —

Vyšla do ulice; vojáci tudy táhli na cvičiště, malý tambour potrhuje jedním stehnem, tloukl vesele paličkami...

Cítila údery paliček ve svých spáncích.

Pak přišla domů, ulehla do postele, tváří do podušek, a ležela tak celý den.

Jen chvílemi zahlesla:

— Taková ruina, taková ruina —

A její stony zatvrzovaly se stále více vzdorem. Teprve večer vstala.

Otevřeným oknem vsakoval sem kvasivý, mdlobný vzduch letního večera; klavír kdesi na blízku třel ulici elektrickými smyky.

Omyla si obličej, potřela barvičkou a zasykala pudrem.

Čisté prádlo si vzala, černou sukni a chromový živůtek, voňavkou se postříkla a hlavu zachumlala v šál.

Sirnatá zrna hořela v jejích zřitelnicích, ústa se zkrucovala jak hořící papír.

Běžela rychle ulicemi a nedívala se na lidi. Dlažba fosfornatě žehla, vzduch dotíral, jak

ústa a ruce. V zahradních restauracích, pod stromy, zvápenatělými plynovým světlem, dusil se temný šumot lidí, kteří se napijí a naleznou i to ostatní, čeho jim je ještě třeba.

Tudy se šlo k „šibeničkám“, malému návrší, rayonu velmi podezřelé barvy, kam se vystěhovaly drobné zábavičky lásky.

Byla to pikantní neštovička města; našli se lidé, kteří dost vášnivě a rozhorleně mluvili pro její vyřiznutí.

Ale letní večery tu dále s velikou benevolencí přírody shlížely na malá manželská pakta, uzavíraná pro půl hodiny, na drsná objetí a rolničková zavzlykání . . .

Běžela tudy železniční trať, vroubená hlohovým křovím, pak tu byl veliký závod dřívím a jeho vysoká, dřevěná hradba měla pěkná, skrytá zákoutí, a ještě dále byly mateřidouškové meze, žitná pole, v nichž četné chodbičky ústily v malá, důvěrná lůžka.

Blízko trati potkala slečna Augusta strážníka; zdálo se jí, že se po ní podezřívavě dívá a jata úzkostí, zrychlila krok.

Až nahoře u žitného pole se zastavila, slyšela pouze své srdce, pak skřekot žab, cvrčka, a opět jen své srdce.

Zdola od města páchly tmavorudé dýmy, ale tady krvácely trávy a obilí z tisíce ran,

zasazených ve dne sluncem a voněly jako příliš kořeněný chléb.

Šla proti ní holčička, měla bílé punčochy v střevíčkách, bílou zástěrku a broukala si písničku; podívala se na ni zvláštním pohledem a několikráte se za ní ohlédla.

Jí však už nebylo zastávek, varovného hlasu na této cestě. Běžela na nůž prsama.

Potkala tři muže v dělnických halenách. Byla připravena. Chtěla třeba tři muže, deset, sto. Zůstalo jen při kluzkých vtipech. Tři muži překáželi nepochybně jeden druhému. Zchytřela tím jaksi a hledala nyní pouze jediného osamělého muže. Obcházela ležící dvojice, vyhýbala se obezřele všemu, co nebylo jediným mužem.

Cítila jej. Byl tu kdesi. Lovila po něm okem, uchem, pohlavím.

Konečně šel proti ní úzkou stezkou mezi dvěma žitnými poli.

Klasy se jí lichotily k tvářím, rukám, sténala téměř.

Nikdo nebyl okolo, jen osamělý muž šel proti ní; pohvizdoval si.

Nikdo nebyl okolo a dva žitné lány oddělovaly je od celého světa.

Musela se zastavit, jak jí srdce roztrhávalo prsa.

Náhle učinila několik prudkých kroků a stála před mladým mužem.

Pokusila se o drzý úsměv; podařilo se jí to.

I on se usmál; byl to mladý, celkem ještě asi nezkušený, mladý muž.

Řekl něco, ale ona mu nerozuměla; čekala, napjala se jako na mučidle a šeptala zmateně: ano, ano... všechno... všechno, co chcete — —

Neříkala to jak rozpustilá ženuška, šel z ní strach a mladý muž vychladl.

Viděla to. Zhrozila se. Sepjala ruce. Nebylo nyní pro ni ničeho, kromě muže, který jí unikal.

Neslyšela také kroků za sebou, které se blížily poklusem. Udeřily ji současně něčí pěstě a nadávky; dvě holky v bílých zástěrách se na ni sáply.

— Eh, leze jim do řemesla, taková děvka stará — —

Hledala oslepenýma očima stále ještě muže; pokrčil rameny, odcházel rozpačitě.

Zavyl v ní trhavý vztek a počala okolo sebe tlouci.

Ale jejich nehty trhaly jí tvář, škubaly vlasy, jejich nohy kopaly ji do lýtek a do břicha, pěstě jí roztríšfovaly rty...

Dala se konečně na útěk.

Nějaké velké, černé, nemilosrdné nebe padalo jí na temeno hlavy.

Pak šla už pomalu, roztráštěné krvavé rty lepily se k zubům. Ucloumaný pramínek vlasů houpal se jí před obličejem; z trusu na cestě vyletěl chrobák a, bzuče, zachytil se slepě na houpající se kadeři.

Šla s touto bzučící, z trusu přilétlou věcí podél trati.

Každou chvíli musel tudy jeti rychlík . . .